

על הנטייה לבגוד

**"כה כבדים הם
כבלי-הברזל של הנישואין,
עד שדרושים לפחות שניים כדי לגרור אותם,
ולפעמים אפילו יותר..." א. דיומא**

לאחרונה יכולנו כולנו לקרוא בעיתונים על גילוי של גן יחיד אשר גורם לכך שהגבר יגלה נטייה לבגוד.

הדעת נותנת שהתגלית הזו לא נפלה מן השמיים על ראשן של נשים רבות שגם כך עוסקות כבר זמן רב בחיפוש אחר דרכים להתגונן מפני הנטייה הזו של הגבר. לאמיתו של דבר, הנשים הרי עסקו בכך מאז ומעולם... בכל אופן, למרות שנגיע לזה רק בפעם הבאה ורק כדי שהדיון של הנשים בינן לבין עצמן יהיה פורה יותר, נרמוז מייד, ובלחישת סוד, שגן כזה התגלה, מה לעשות, גם אצל נשים.

בכל אופן תחילה היינו רוצים להבהיר במה דברים אמורים. הגנים, כמובן, אינם הגורם היחיד שמעצב את התנהגותנו. אפילו במה שנוגע לשליטה על התפתחות העובר הגנים אינם חופשיים לגמרי - הם משפיעים זה על זה בדרכים מסובכות להחריד, וכן משפיעים על סביבתם החיצונית ומושפעים על ידה. לכן, אם היינו מספרים לכם שהתגלה "גן לרגליים ארוכות", הייתם יכולים להקשות ולומר לנו שאין בנמצא גן כזה המסוגל לגמרי בעצמו לבנות רגליים, קצרות או ארוכות. והצדק היה אתכם, שכן בניית רגליים היא מבצע משותף של גנים רבים. אבל האם לא יכול להימצא גן, אשר אם כל שאר הדברים יישארו כפי שהם, יגרום לכך שהרגלים יהיו ארוכות יותר? בהחלט ייתכן, "לביגידה" גן כזה אכן התגלה, וכל שנותר לנו לעשות הוא לנסות להבין את משמעותו של הגילוי הזה.

אז מה אתם אומרים, למה דווקא גן כזה ולא גן "נאמנות"? הרי הכול היה פשוט יותר, לא? איזה זוגיות הרמונית הייתה יכולה להיות לנו, איזו שלווה הייתה יורדת עלינו... אז למה האבולוציה סולחת לגברים בוגדניים ולא סולחת לגברים נאמנים (ודרך אגב כאשר האבולוציה "לא סולחת" לגברים מסויימים, וזה כבר רמז להסבר המדעי שאגיע אליו מייד, היא לא סתם מתגרשת מהם, היא מכחידה אותם...).

ובכן, במעט המקום שעומד לרשותנו ננסה להעלות אתכם על תחילתה של

דרך שמוליקה להסבר, ואגב כך לפתוח לכם חלון קטן אל הפסיכולוגיה- האבולוציונית, תחום מדעי בן-זמננו שבו מספקת תורת האבולוציה את המסגרת הכללית להבנתנו את האדם: מניין הוא בה ומדוע הינו כפי שהינו. שימו לב, לא נהסס לנצל את ההזדמנות שנפלה בחלקנו להסביר לכם את הנטייה לבגוד שטבועה בגבר, על מנת להסביר נטייה נוספת, "לא חביבה" אף היא, שטבועה בו, והיא הנטייה לקנא - נטייה שאנו מיודעים שקשה במבט ראשון להבין איך היא עולה בקנה אחד עם הנטייה לבגוד, ושבעטייה קל להאשים את הגבר במוסר-כפול.

תחילתה של הדרך שלנו בסיפור הבא: שוו לנגדכם להקה של קופי אדם - שהם נתפסים כאבותינו הקדומים - להקה ובה שני זכרים חזקים ורבי און. הזכר הראשון, לאושרן הרב של חלק מן הנקבות, הוא נאמן לחלוטין וכלל לא קנאי. הזכר השני, לעומתו, הוא קנאי עד מאוד ובוגדני להדאיג. באופן טבעי, הזכר הראשון מתיר הזכר הראשון לנקבה שלו להזדווג עם מי ש"חשקה נפשה" (זו, כמובן, לא יותר מאשר מטאפורה. "נפשה" של הקופה שלנו, בייחוד כשמדובר בעניינים כגון אלו, נמצאת כידוע לכולנו איפה שהוא בין הברך לטבור); הוא מצידו שומר לה אמונים, ומשום כך מאותת לזוגתו בכל האמצעים שמעמידה לרשותו שפת-הסימנים שלו - "תעשי מה שבא לך, בעיניי זה בסדר..."

וכעת, גם אם נניח שפעם באמת היה גן לנאמנות ולחוסר קנאה, קשה להבין איך יכול היה גן כזה לעבור לדורות הבאים.

כי בזמן שהזכר הנאמן והלא-קנאי שלנו היה מנמנם לו בנחת על ענף של עץ אחד ומזמזם לעצמו פזמונים יפים על סגולותיה של האהבה הזוגית, הקופה שהיא זוגתו הייתה כבר מספיקה להוליד צאצאים רבים לזכרים אחרים. לעומתו, הזכר השני שלנו, שהוא כאמור קנאי מטבעו, לא רק שידאג לכך, ולא בפזמונים יפים, שזוגתו תישא ברחמה אך ורק את הצאצאים שלו, הוא גם ינסה את כוחו עם נקבות אחרות, ומי יודע, אולי אפילו עם זוגתו של הזכר הלא-קנאי שלנו, שיקבל את זה, כפי שניתן לצפות, בהבנה רבה ואולי גם בסיפוק מסוים. כיוון שמי שמנסה לפעמים גם מצליח, וכיוון שהחוק הראשון והחשוב ביותר של הגנטיקה הוא שצאצאים נוטים להיות דומים להוריהם, אתם יכולים בעצמכם לדמיין איך יתנהגו הזכרים בדור הבא ... יש לומר שההסבר הזה, הוא ברוח תורתו של צ. דרווין, אף שדרווין עצמו לא ידע מאומה על דבר אודות קיומם של הגנים, וכל שאלת הדמיון בין הורים וצאצאים הייתה בעיניו תעלומה שטרם פוענחה.

לא נשאיר אתכם בלי חומר למחשבה: אז אם נדמה לנו שהתחלנו להבין את הסיבות לנטייה הגברית לבגוד, מה נוכל לומר על קיומה של אותה הנטייה עצמה אצל האישה? הרי לפי ההיגיון האבולוציוני שניסינו לעקוב אחריו, אפילו אם האישה תזדווג עם עשרות ומאות גברים בתקופת זמן נתונה, היא לא תוכל להיכנס להיריון יותר מאשר פעם אחת. אז איזה יתרון אבולוציוני יכול להיות לנשים שנוטות לבגוד על פני נשים נאמנות? יש לכם רעיון?